

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/98/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8617204359
Dátum vydania rozhodnutia: 10. 09. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8617204359.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Petra Straku a JUDr. Branislava Brezu v spore žalobcu: I. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX X. P. A., zastúpeným JUDr. D. om Harvišom, advokátom, so sídlom Stropkovská 633/3, 089 01 Svidník, proti žalovanému: D. W., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XX, XXX XX X. P. A., zastúpeným JUDr. Dušanom Maruščákom, advokátom, so sídlom Námestie SNP 538/1, 091 01 Stropkov, o odstránenie neoprávnenej stavby, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Svidník č.k. 7C/43/2017-31 zo dňa 19.04.2018 jednohlasne takto

rozhodol:

- I. Potvrďuje sa rozsudok s upresnením vo výroku II. tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.
- II. Stranám sporu sa náhrada trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Svidník (ďalej len súd prvej inštancie) napadnutým rozsudkom rozhodol, cit.: „I. Žalobu zamietá.
- II. Žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalovanému v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením.“
2. Rozhodnutie právne posúdil podľa ustanovení § 135c, § 132 ods. 1 až 3, § 149, § 153 ods. 1, § 154, § 185 ods. 1 a 2, § 187 ods. 1 a 2, § 191 ods. 1, § 204 a § 215 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“).
3. V odôvodnení rozhodnutia okrem iného uviedol, že v konaní riešil otázku, či predmetné stavby tak, ako ich špecifikoval žalobca vo vlastníctve žalovaného, postavil žalovaný ako stavebník na cudzom pozemku, teda na parcele vo vlastníctve žalobcu a teda, či je odôvodnený občianskoprávny nárok žalobcu na odstránenie týchto stavieb. Konštatoval, že v konaní zaťažovalo dôkazné bremeno žalobcu, aby preukázal skutočnosti významné podľa hmotného práva, a teda, že žalovaný zriadil stavbu na pozemku žalobcu, hoci na to nemal právo. Žalobca, ak tvrdil, že nehnuteľnosti patriace žalovanému ležia na jeho parcele, mal pre úspech žaloby navrhnuť dôkazy smerujúce k určeniu vlastníckeho práva, resp. priebehu hraníc pozemkov a k technickému určeniu, že nehnuteľnosti sa nachádzajú na jeho parcele. Z tvrdení žalovaného, ktoré žalobca výslovne nepoprel, mal za zrejmé, že k zriadeniu stavieb došlo ešte v rokoch 1955-1958, kedy právny predchodcovia žalovaného a jeho manželky žalobcu zriaďovali stavby na vlastnom pozemku, a teda nie je namieste uvažovať o neoprávnenej stavbe. Z vykonaných dôkazov súd prvej inštancie nezistil skutočnosti významné podľa hmotného práva, ktoré by

odôvodňovali podanú žalobu a teda výsledky zhodnotenia dôkazov neumožňovali súdu prijať záver, ani o pravdivosti tvrdených skutočností žalobcom, ale ani o tom, že sú tvrdené skutočnosti nepravdivé. Na žalobcom navrhnutý dôkaz miestnej obhliadky súd prvej inštancie neprihliadal z dôvodu, že ho strana z procesného hľadiska neuplatnila včas v zmysle § 185 ods. 1 CSP. Navyše ho súd nepovažoval bez ďalšieho za spôsobilý na preukázanie, že nehnuteľnosť je postavená na parcele, ktorá vlastnícky patrí žalobcovi, nakoľko bez prítomnosti znalca z odboru geodézie a kartografie, prípadne znalca z odboru stavebníctva by vykonanie navrhnutého dôkazu bolo neúčelné a teda nevhodné. V tomto smere však žalobca žiadne dôkazy nenavrhol a súd prvej inštancie v prejednávanej spore nemohol sám z vlastnej aktivity vykonávať dôkazy, ktoré nikto nenavrhol. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody súd prvej inštancie žalobu žalobcu zamietol pre neunesenie dôkazného bremena.

4. O nároku na náhradu trov konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto má nárok na náhradu trov voči žalobcovi konania v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Vo výroku rozsudku však na rozdiel od jeho odôvodnenia uviedol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči „žalovanému“...

5. Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalobca v zákonnej lehote. Uviedol odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. h), d) a e) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie uveril tvrdeniam žalovaného, že sporná nehnuteľnosť neleží na parcele, ktorá je zapísaná na žalobcovi a neznamenovalo by to bez ďalšieho, že predmetné nehnuteľnosti sú neoprávnenými stavbami, predovšetkým s ohľadom na niekoľkogeneračný existujúci stav na mieste samom, na ktorom sa strany sporu zhodli. Poukázal na skutočnosť, že aj keď žalobca na pojednávaní navrhol miestnu obhliadku na preukázanie, že nehnuteľnosť je postavená na parcele, ktorá vlastnícky patrí žalobcovi, prvoinštančný súd navrhnutý dôkaz nepovažoval za spôsobilý na preukázanie danej skutočnosti a v zmysle § 185 ods. 1 CSP ho v podstate zamietol vykonať. Nestotožnil sa s odôvodnením jeho zamietnutia, nakoľko obhliadku navrhol na pojednávaní dňa 19.04.2018, teda na jedinom pojednávaní, ktoré v danej veci prebehlo, keďže pojednávanie dňa 05.03.2018 bolo odročené za účelom prípadnej dohody o zmiere. Vzhľadom na uvedené súd prvej inštancie v danej veci rozhodol predčasne a unáhle. Dodal, že žalovaná strana uplatnila právnu ochranu obsiahnutú vo svojom písomnom vyjadrení, ktoré je však zavádzajúce a nepravdivé, čo do skutkových okolností. Navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

6. Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

7. Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

8. Odvolací súd má za to, že súd prvej inštancie vykonal vo veci dokazovanie v potrebnom rozsahu, na základe ktorého správne zistil skutkový stav a vo veci aj správne rozhodol. Skutkové zistenia súdu prvej inštancie zodpovedali vykonanému dokazovaniu a odôvodnenie rozhodnutia má podklad v zistení skutkového stavu. Na týchto správnych skutkových zisteniach súdu prvej inštancie sa nič nezmenilo ani v štádiu odvolacieho konania.

9. V posudzovanej veci sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovanému na vlastné náklady odstrániť prístavbu (hospodársku stavbu) a oplotenie postavené na parcele č. KN C XX zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. O., obec O. do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Svoju žalobu odôvodnil tým, že žalovaný svojvoľne a bez súhlasu vlastníka, bez príslušného povolenia stavebného úradu zrealizoval prístavbu a oplotenie, čím z jeho strany došlo k svojvoľnému záberu približne 200 m² z tejto parcely. V konaní pred súdom prvej inštancie žalovaný poprel, že by realizoval prístavbu a oplotenie na cudzom

pozemku s poukazom na to, že tie boli pôvodne vybudované jeho právnymi predchodcami na parcele EN XX - zastavaná plocha a nádvorie pod A X/b v X na LV č. XXX, kat. územie obce O., ktorú, vrátane vyššie uvedených nehnuteľností zdedil po svojej nebohej matke v dedičskom konaní vedenom na Štátnom notárstve Svidník pod č. k. D XX/XX.

10. Súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu z dôvodu neunesenia dôkazného bremena žalobcom, nakoľko ten na základe ním predložených dôkazov nepreukázal skutočnosti významné podľa hmotného práva, teda, že žalovaný zriadil prístavbu a oplotenie na pozemku žalobcu bez právneho dôvodu.

11. Predmetná právna vec je nepochybne vec sporová, v ktorej sa uplatňuje pojednacia zásada. Strana sporu má povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť. Následky spojené s ich nesplnením v podobe vecne nepriaznivého rozhodnutia nesie ten účastník, ktorý tieto povinnosti nespĺnil. Medzi povinnosťou tvrdenia a povinnosťou označiť dôkazy na preukázanie tvrdení je vzájomná väzba. Pokiaľ strana sporu nespĺní povinnosť tvrdenia, nemôže splniť ani povinnosť označiť na svoje tvrdenia dôkazy. Dôkazným bremenom sa rozumie procesná zodpovednosť strany sporu na to, že v konaní neboli preukázané jej tvrdenia, a že z toho dôvodu muselo byť rozhodnutie vo veci samej v jeho neprospech. Zmyslom dôkazného bremena je umožniť súdu rozhodnúť vo veci samej aj v takých prípadoch, kedy neboli preukázané určité skutočnosti významné podľa hmotného práva pre rozhodnutie o veci, či už z dôvodu nečinnosti strany sporu, ktorá nespĺnila povinnosť označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení, alebo preto, že takáto skutočnosť nemohla byť preukázaná vôbec. Navyiac, všeobecný súd nemôže vyvodzovať právne účinky zo zanedbania procesnej povinnosti protistrany poprieť tvrdenia žalobcu, ak žalobca samotný zanedbal svoju povinnosť tvrdenia. Povinnosť strany sporu tvrdiť má pritom kľúčový význam a predstavuje jeden zo základných princípov civilného procesu - čl. 8 CSP (pozri uznesenie Ústavného súdu SR z 11.6.2019, sp.zn. I.ÚS 246/2019).

12. Žalobca je v spore povinný tvrdiť a preukazovať skutočnosti, ktoré opodstatňujú jeho ohrozené alebo porušené právo, resp. právom chránený záujem. Rozsah dôkazného bremena, teda okruh skutočností, ktoré konkrétne musí strana sporu preukázať, zásadne určuje hmotnoprávna norma, ktorá sa má na sporný vzťah aplikovať, a z ktorej potom vyplýva, kto je nositeľom dôkazného bremena, teda kto zo strán sporu je povinný stanovený okruh skutočností preukázať, a ktorého potom pri nesplnení tejto povinnosti postihuje nepriaznivý následok v podobe neúspechu v spore. Dôkazné bremeno ohľadne určitých skutočností spočíva na tej strane sporu, ktorá z existencie týchto skutočností vyvodzuje pre seba priaznivé právne dôsledky; ide o tú stranu sporu, ktorá existenciu týchto skutočností tiež tvrdí (obdobne pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR z 24.6.2010, sp.zn. 5Ob0/52/2010).

13. V danom prípade je relevantnou hmotnoprávnou normou ustanovenie § 135c ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého ak niekto zriadí stavbu na cudzom pozemku, hoci na to nemá právo, môže súd na návrh vlastníka pozemku rozhodnúť, že stavbu treba odstrániť na náklady toho, kto stavbu zriadil (ďalej len „vlastník stavby“). Ustanovenie § 135c Občianskeho zákonníka sa týka tzv. neoprávnenej stavby. Pre aplikáciu § 135c Občianskeho zákonníka sa vyžaduje: a) stavba, b) ktorá je neoprávnene zriadená, c) ktorá je na cudzom pozemku. V zmysle komentára k Občianskemu zákonníku (Števíček, M., Dulak, A., Bajánková, J., Fečík, M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník I., II. § 1 ? 880. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2015, s 946-955.) je neoprávnenu taká stavba, ktorá bola postavená na cudzom pozemku bez toho, aby vlastník stavby mal k jej postaveniu občianskoprávne oprávnenie. Pod takýmto oprávnením treba rozumieť najmä vlastnícke právo, vecné bremeno, obsahom ktorého je právo zriadiť stavbu a obligačné právne úkony, v rámci ktorých dáva vlastník súhlas na zriadenie stavby na jeho pozemku (napr. nájomná zmluva).

14. V preskúmvanej veci je správny skutkový záver súdu prvej inštancie o tom, že nebolo na základe výsledkov vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že žalovaný zriadil prístavbu a oplotenie na cudzom pozemku, t.j. na parcele č. KN C XX zapísanej na LV č. XXX, kat. úz. O., obec O., ktorá patrí žalobcovi. Žalobcom navrhnuté dôkazy v podobe výsluchu strán sporu a návrhom na obhliadku veci na pojednávaní dňa 19.04.2018 neboli dostatočné, aby uniesli jeho dôkazné bremeno. Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvej inštancie, že obhliadka na mieste samom by nebola účelná a hospodárna, keďže na zameranie, či prístavba a oplotenie stoja pred, na, alebo za hranicou parcely žalobcu sa vyžadujú odborné znalosti z oblasti geodézie, kartografie a stavebníctva, tak aby nedošlo k prípadnému neprimeranému zásahu do vlastníckeho práva žalovaného.

15. Podľa § 153 ods. 1 až 3 CSP, strany sú povinné uplatniť prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany včas. Prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany nie sú uplatnené včas, ak ich strana mohla predložiť už skôr, ak by konala starostlivo so zreteľom na rýchlosť a hospodárnosť konania. Na prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany, ktoré strana nepredložila včas, nemusí súd prihliadnuť, najmä ak by to vyžadovalo nariadenie ďalšieho pojednávania alebo vykonanie ďalších úkonov súdu. Ak súd na prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany neprihliadne, uvedie to v odôvodnení rozhodnutia vo veci samej.

16. Podľa § 167 ods. 3 CSP, ak žalovaný uplatnený nárok v celom rozsahu neuzná alebo súd neurobí iné vhodné opatrenia, súd doručí vyjadrenie žalovaného žalobcovi do vlastných rúk a umožní mu vyjadriť sa v lehote určenej súdom. Žalobca uvedie ďalšie skutočnosti a označí dôkazy na preukázanie svojich tvrdení; na neskôr predložené a označené skutočnosti a dôkazy súd nemusí prihliadnuť. Súd poučí žalobcu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania.

17. Pokiaľ žalobca v odvolaní namietal predčasné a unáhlené rozhodnutie súdu prvej inštancie, odvolací súd poukazuje na skutočnosť, že súd prvej inštancie uznesením zo dňa 15.12.2017 vyzval žalobcu, aby sa v lehote 15 dní od doručenia tohto uznesenia písomne vyjadril k vyjadreniu žalovaného, doručenému súdu dňa 13.12.2017, uviedol ďalšie skutočnosti na preukázanie svojich tvrdení, s tým, že poučil žalobcu o následkoch sudcovskej koncentrácie konania. Žalobca mal procesnú povinnosť už viac ako 4 mesiace pred pojednávaním predložiť prostriedky procesného útoku za účelom unesenia svojho dôkazného bremena. Žalobca sa síce vyjadril podaním zo dňa 15.01.2018, ale až na pojednávaní dňa 19.04.2018 navrhol vykonať dôkaz obhliadky na mieste hranice medzi parcelami strán sporu.

18. Odvolací súd podotýka, že účelom sudcovskej koncentrácie konania je zabrániť tomu, aby strany zdržiavali spor neskoro vykonanými procesnými úkonmi. Nie je želateľné, aby strana sporu predkladala skutkové tvrdenia alebo dôkazné návrhy až na pojednávaní, čo by mohlo znamenať zmarenie účelu už nariadeného pojednávania a požiadavku na vytyčenie ďalšieho pojednávania. Nemožno však vylúčiť, že predloženie skutkového tvrdenia alebo dôkazného návrhu až na pojednávaní je v konkrétnom prípade dôvodné, napr. ak je bezprostrednou reakciou na nové skutočnosti, ktoré vyplynuli z vykonaného dokazovania, čo však podľa názoru odvolacieho súdu nie je tento prípad. V zmysle uvedeného odvolací súd nepovažoval odvoláciu námietku žalobcu za dôvodnú.

19. Za toho stavu odvolací súd napadnutý rozsudok ako vecne správny potvrdil (§ 387 ods. 1 CSP) s tým, že v zmysle § 255 ods. 1 CSP a § 262 ods. 1 CSP upresnil výrok II. o trovách konania tak, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania voči žalobcovi v rozsahu 100 %, o ktorých výške bude rozhodnuté po právoplatnosti rozsudku samostatným uznesením. Vo výroku II. o trovách konania v pôvodnom znení absentovala požiadavka vykonateľnosti.

20. V odvolacom konaní nebol žalobca úspešný. Naopak fakticky plne úspešný bol žalovaný, ktorému vznikol zásadne nárok na náhradu trov odvolacieho konania (v zmysle § 255 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 396 ods. 1 CSP). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaný bol v odvolacom konaní pasívny, k odvolaniu sa nevyjadril, náhradu trov odvolacieho konania si neuplatnil, a podľa obsahu spisu mu ani žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúcim procesnú ekonómiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v odvolacom konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

21. Rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý

rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).
Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).
V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).